

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Trei toaste.

Dăm în întregime toastele rostite Duminecă la masa P. S. Sale, Episcopului Ioan I. Papp al Aradului, dată în onoarea contelui Tisza.

Vorbirea Preasfințitului Sale, a Episcopului Ioan, a fost următoarea:

„Excelența Voastră, Domnule deputat! Mult stimaiilor domni!

Primiți, Vă rog, călduroasa mea salutare și adânc simțita mea mulțămită, că la invitarea, ce Vi-am adresat, ați binevoit a răspunde cu mult prețuita și onorifică prezență a Domniilor Voastre.

Ca cetățean al orașului Arad, cu plăcere am voit să mi iau și eu partea cuvenită din serbarea obștei acestui oraș, și-mi servește spre deosebită bucurie, că din prilejul acestei serbări pot saluta la modesta mea masă pe unul dintre cei mai distinși, mai eminenti și mai vrednici fii ai scumpei noastre patrii, pe acel bărbat fruntaș, care condus de dorul ferbinte de a vedea scumpa noastră patrie mare, puternică și fericită, între altele și-a ales de scop al activității sale și rezolvirea acelei probleme, fervent dorită de toți adevărații patrioți, ca în interesul consolidării temeliei și a asigurării dezvoltării firești a patriei noastre, să îndrepte toate popoarele fără pe calea fericirii și a mulțămirii izvorâte din conc lucrarea armonică a tuturor.

Acest fiu distins al patriei noastre, înzestrat cu eminentele calități ale bărbatului de stat, pe care am onoarea a-l saluta la modesta mea masă, este Excelența Sa, Domnul conte Stefan Tisza, deputatul dietal al orașului nostru, pentru a cărui sănătate și îndelungă viață îmi închin paharul”. (Vii aclamăr.)

Câteva minute în urmă s'a ridicat contele Stefan Tisza, care a rostit următorul discurs:

„Ilustrisime Domnule Episcop! Stimaiilor domni!

Ilustritatea Sa, iubitul nostru gazdă, în cuvintele pentru mine prea

măgulitoare prin cari m'a felicitat, a amintit și aceea, că sunt unul dintre aceia, cari faptice poartă la inimă chestiunea cea mare a restabilirii adevăratei păci interne sufletești între Maghiari și Români.

Are dreptate Ilustritatea Sa. Eu de vreme foarte îndelungată sunt pătruns de convingerea, că este o necesitate a istoriei universale, ca aceste două neamuri să se înțeleagă și să afle terenul spre comună și frățescă activitate. Eu nutresc convingerea, că a sosit momentul, când acest mare și salutar revirement nu are nici o piedecă obiectivă. Sunt pedeci psihologice, subiective, pe cari om fiind, ușor le înțelege, dar pedecă obiectivă, care să zacă în însăși firea lucrurilor, nu există. Eu sunt convins, că Românii din această patrie pot să afle chipul de a se potrivi cadrelor politice naționale maghiare și națiunii politice unitare maghiare astfel, ca prin aceasta să servească și neamului lor, să poată progresa pe calea înfloririi individuale și a dezvoltării naționalității române, mai repede și mai cu efect, decât dacă și caută fericirea pe căi divergente de ale națiunii maghiare. Fiind astfel convins, e lucru prea firesc, dacă fără ezitare m'am pus în serviciul acestei chestiuni.

Sunt însă convins și despre aceea, că este zadarnică toată osteneala singuraticilor bărbați onorabili, dacă acestea adevăruri, dacă acest apel la frăție, bunăînțelegere, încredere și iubire imprumutată, nu află răsuneț în sufletele factorilor diriguitori ai românimei.

Eu cred, că rolul conducător în această chestiune revine prelaților români. Nu numai pentru aceea, fiindcă în sufletul poporului român religiunea în sine este deja o foarte mare putere, deoarece viața sufletească a poporului român o stăpânesc motive de credință, și prin motive de credință te poți apropia de dânsul și-l poți influența, ci și de aceea, deoarece clerul înalt român, cel puțin clerul bisericii

gr-or. române, nu exercită numai puterea bisericească, ci este totdeodată și depozitarul încrederii concetățenilor sei. În mâinile lui deci dreptul bisericesc, puterea bisericească, se unește cu marea putere politică, isvorată din încrederea concetățenilor săi. Și eu cred, că azi, în situațiunea aceasta, poate de mare însemnătate, poate critică a patriei noastre, clerului înalt îi revine o mare chemare, o mare datorie și o mare răspundere în acea privință, că oare clerul acesta își va pune în cumpană, va uza oare, spre serviciul cauzei drepte, de toată influența sa formidabilă, pe care i-o dă poziția sa bisericească și încrederea concetățenilor săi, ori rămâne spectator pasiv al evenimentelor și suferă, ca poate pentru motive secundare de ordin inferior să scăpăm momentul, când ne ar succede să unim la muncă frățescă spre scopuri comune pe toți cetățenii țării, fără osebire de naționalitate?

Fiind astfel convins, stimaiilor domni, socotesc de interes prea mare pentru soarta patriei și pentru soarta poporului român, ca biserica română să aibă astfel de prelați, cari într'adevăr să fie vrednici de această poziție, să fie vrednici prin aceea, că înțeleg, recunosc și își însușesc toate consecințele poziției lor, îndatorirea și toată răspunderea împreună cu acea poziție.

Sunt vesel, că pot avea parte de ospitalitatea unui astfel de bărbat, în care, după modesta mea părere, se află toate acele însușiri, cari trebuie să le aflăm în toți membrii înaltului cler românesc, se află înțelegerea patriotică, iubirea deopotrivă a neamului său și a patriei, și așa cred, se află simțul datoriei, hotărârea și curajul, de a sta neclintit și în luptele vieții practice pentru aceea, pentru ce trebuie să stăm cu toții, cari suntem buni Unguri și buni Români, dar pentru care trebuie să steie neclintiți aceia, pe cari soarta i-a așezat într'o poziție atât de expusă, unde renunță la chemarea lor, dacă nu uzează de

rolul conducător, ce li-o ofere oficiul.

Eu deci acum, când ridic paharul în sănătatea găzduitorului nostru iubit și stimat, doresc, ca și dânsul să fie pătruns de acea convingere, că a sosit momentul, — când ne va sta la dispoziția noastră, cine o poate ști? — dar azi după părerea mea e aci momentul, de o gravitate incalculabilă în urmările sale, în importanța sa, e aci momentul, când toți aceia, cărora pe orice teren, în orice chip li se dă puțința de a exercita vre-o influență asupra concepțiunei de a da direcțiunea activității concetățenilor lor, lăsând toate celelalte la o parte, cu întreaga putere ce li-o dau destoiniciile lor primite dela Dumnezeu, și care zace în oficiul lor, să intre în acțiune pentru izbândă cauzei drepte. Pe iubitul stăpân al acestei case, pe Ilustritatea Sa episcopul gr. or. român, Dumnezeu să-l trăiască la mulți ani”. (Aclamări vii).

Câteva momente mai târziu s'a ridicat dl. Dr. Iosif Gall, membru în casa magnaților, și a rostit următoarea cuvântare:

„Cu bucurie am auzit închinarea insufletită a Excelenței Sale, care atât de călduros relevază necesitatea înțelegerii frățesti, a coeziunii strânse între Maghiari și Români. Impărtășim această vedere a Excelenței Sale din toată inima și din tot sufletul. Suntem convinși, că va fi spre mare folos țării, dacă aceasta într'adevăr se înfăptuiește. Este adevărat, că Excelența Sa a propovăduit această idee și mai înainte, și cercul acestei idei se lărgeste tot mai mult. Eminentul istorician Csányi în opul său despre timpul Huneadeștilor relevază faptul, că marile învingeri de atunci sunt a se atribui acelei împrejurări, că Maghiarii și Români au ținut cu însufletire la olaltă, și într'un suflet s'au luptat împotriva semilunei, care pe atunci atacase țara. Oare cine nu înțelege, că înfrățirea între Maghiari și Români,

FOIȘOARĂ.

Doctrina religioasă a lui Tolstoi.

De Dr. Seb. Stanca.
(Urmare).

Mijloacele pentru eșterirea acestei dorințe ni-le îmbie testamentul nou în cuvintele: „fă și tu altuia ceea ce dorești ca altul să-ți facă ție”, teza ce cuprinde în sine toată „legea și prorocii”.

Noi suntem robi ai patimei, robi ai intereselor personale, vedem rostul vieții numai în satisfacerea intereselor noastre, vedem rostul vieții în fericirea noastră personală. Evanghelia ne spune însă: caută împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui, și celelalte toate vor veni dela sine.

Căutând împărăția lui Dumnezeu aflăm fericirea, oare nu e eșterirea unor dorințe vegi personale și numai momentane, ci este bogăția sufletului, adică pacea, libertatea, bucuria și mulțămirea.

Aceasta este ținta vieții, adică împlinirea voiei lui Dumnezeu. Iar o astfel de viață este posibilă.

Legea vieții organice e lupta. Legea vieții raționale constă în iubirea. Din viața luptei se naște viața națională. Iar scopul este: lupta să o nimicim, și

în locul ei să punem pacea, iubirea între oameni, apoi între oameni și toate celelalte ființe viețuitoare. Saltelile să se prefacă în fiare de plug și mielul să stea fără frică cu leul alături.

Ținta vieții deci noi nu o știm și nu o putem ști. Dumn. z. are scopurile sale mărețe, pe cari nu ne este dat nouă să-le cunoaștem. Nici nu e necesar aceasta. Rostul nostru în viața aceasta nu e căutarea, înțelegerea și eșterirea acelei ținte necunosute. Misiunea noastră pe pământ este să slujim lui Dumnezeu, să slujim opera cea măreață a lui Dumnezeu, pe care noi nu o putem cuprinde cu mintea noastră mărginită.

Dacă Dumnezeu ne a dat suflet, spirit, rațiune, iubire etc. nu urmăm ca noi să căutăm înțelegerea scopurilor Lui. Rațiunea o avem nu ca să căutăm răspuns la întrebarea de ce trăim, ci cum să trăim.

„Eu, zice Tolstoi, am priceput în vătăturile lui Iisus numai când am ajuns la convingerea că, viața mea nu este a mea, ci a celui ce mi-a dat-o, iar scopul vieții mele e o taină a voinții celui ce m'a pus și pe mine la locul meu, ca să îndeplinesc și eu o părțică din lucrarea cea mare, la care fiecare ființă își are rostul său întregitor. Rostul omului în univers e ca al roților unei mașini. Toate acestea nu sunt făcute numai pentru ele, ca să stea inerte, ci fiecare are o anumită misiune, iar toate împreună slujesc scopul mașinei”...

Omul slujeste scopuri or lui Dumnezeu. Nu le înțelege, trebuie să simtă însă, că scopurile acestea sunt grandioase și noble, și având minte și inimă trebuie să ia parte cu bucurie la slujirea acestor scopuri, de oarece prin viața noastră, prin viața lumii să săvârșește opera cea măreață a lui Dumnezeu.

Prin urmare trebuie să stăruim așa, ca să promovăm realizarea acelei opere. Și aceasta ne învață tot evanghelia. Faptul acesta al traiului nostru se concretizează în relațiile noastre față de omenime, în iubire. Să simțim iubirea și să o sădăm în seminții noastre. Acesta e semnul cel mai bun, cel tîndem ca să ajutăm scopurile lui Dumnezeu.

„Eu trăiesc, ca să împlinesc voia celui ce m'a trimis în viață. În voia lui e să-mi duc sufletul până pe treapta cea mai înaltă a perfecțiunii în iubire și prin aceasta să contribuim la unitatea desăvârșită între toate ființele viețuitoare ale lumii”...

Voința lui Dumnezeu e în înșine, iar voința aceasta nu constă în aceea ce să lucrăm, ci în cum să lucrăm. Ce să lucrăm ne arată viața, iar cum să lucrăm ne arată rațiunea. Aceasta duce la adevăta viață, care este viața sufletească.

Tolstoi face următoarea asemănare: Celul pornit la drum știe că merge după voia stăpânului, când îi lasă frânele slobode, nu cunoaște însă voința acestuia,

și e vai de el, când s'ar încumeta să creadă, că o cunoaște. Stăpânul trage de frâne, îl mână prin apă, prin moacă, îl trage în curte. Calul e silit să asculte, dacă se opune suferă. Și totuși trebuie să meargă unde îl mână, pentru că nu cunoaște voința stăpânului care-i vrea binele, să îl adape, să îl hrănească, să-l desprindă, ca să se odihnească”...

Așa e și omul. Are în vedere numai urmările cele mai imediate ce le poate cuprinde cu mintea lui, nu cunoaște însă mijloacele de urmărire mari și neînțelese de el, pe cari le are în vedere Dumnezeu tot pentru binele omului.

Ca să împlinim voia lui Dumnezeu sunt necesari 2 factori, rațiunea și iubirea, adică adevărul și binele. Rostul rațiunii e adevărul, și iubirea e binele. Iar criteriul care ne spune, că de fapt săvârșim acestea sau nu, este conștiința, cea mai sigură și absolută judecată.

Aceasta este adevărata mântuire. Omul se poate mântui deci numai în slujba lui Dumnezeu. Slujim lui Dumnezeu atunci, când tîndem la sporierea iubirii între oameni. Sporierea aceasta depinde însă dela producerea iubirii în noi înșine. Iubirea fiecăruia, va să zică pentru toți este deci condiția primă pentru fericirea generală. Izvorul binelui întreg este iubirea.

(Va urma)

considerând raporturile geografice și etnice, tormează o puternică bastiune de apărare împotriva dușmanilor? Și eu cred, că din aceasta fiecare poate să tragă concluzia, că și pentru viitor un factor principal al fericirii comune va fi această cohesiune. Au fost și între noi Români mulți inși, cari au fost aderenții credincioși ai acestei idei, și au profesat această idee pe față. E de mare importanță însă faptul, că un bărbat conducător al națiunii maghiare propagă înfăptuirea acestei idei, căci prin autoritatea sa și sub conducerea sa înțeleaptă el mai ales are putința să o apropie de înfăptuire. Ii datorim mulțumită, pentru că și cu acest prilej a accentuat necesitatea acestei idei și efectul binefăcător pentru țara întreagă cu înfăptuirea ei. Așa cred, pot să accentuez, că nu se află Român inteligent, mai de seamă, care nu ar fi convins de rostul salutar al acestei idei. Drept aceea, eu ridic păharul meu în sănătatea Escelenței Sale și doresc, că năzuințele sale pe acest teren să fie încoronate de cel mai deplin succes. (Aclamări vii!)

In atențiunea învățătorilor nostri. Consistorul diecezan din Arad aduce prin ordinul nr. 6989/910 la cunoștință, că ediția VII. a manualului Curs practic de limba română, de Iuliu Vuia, nu are aprobarea cerută prin Statutul organic (§. 122 p. 2) și de Regulamentul pentru organizarea învățământului și astfel în temeiul §. 94 al acestui Regulament, în lipsa aprobării din partea bisericii nu poate fi întrebuintă în nici o școală confesională din dieceza Aradului. În lista manualelor admisă de P. V. Consistor arhidiecezan, edată sub nr. 11.410/910 e cuprinsă și ediția VI. a acestei cărți, dar numai pentru anul 1910/11. Ediția VII. nu e admisă nici pentru anul acesta.

Cronică pedagogică.

Reflexiuni asupra educației muzicale a tinerimii de școală.

De G. Fl. Presmereanu.

II.

Aflu de bine a mai înșira unele din inovațiile introduse în apus pe terenul cultivării spiritului muzical în tinerimea școlară, chiar și dacă introducerea lor între împrejurările noastre de azi n'ar permite o aplicare deplină a lor în școala noastră. O fac însă din iubirea față de așezăminte noastre și mai ales față de învățătorii dornici de nouă îndrumări, în ce privește progresul realizat în statele apusului pe teren pedagogic, și ceri vor ști în consecvență face concluziuni de folos și pentru referințele dela noi.

Amintim aici sistemul hamburgic, care a aflat deja și aici în țară aderenți, și care nu se mărginește numai la instrucțiunea muzicală din școală, ci își ia refugiu și la aranjarea de concerte filantropice și reprezentații de operă întru popularizarea artei muzicale clasice. Acest sistem ce datează dela 1898 prin 8, 9 reprezentații aranjate pentru copii, și cari îmbrățișează și clasele mai înalte ale școlilor populare, ba chiar și tinerimea eșită de pe băncile școlii provăzându-o cu hrana sufletească trebuincioasă, tinde într'acolo, ca de delicioile muzicii să se împartășească cât mai mulți și chiar în schimbul unor prețuri neînsemnate de câte 10 fileri, în care se cuprind și competențele laterale ca garderobă, program etc.

Ce titlu de stimă, de venerațiune și de recunoștință neperitoare adăno săpată în inimile tineretului nostru și a celor încredințați a le cultiva ce au mai scump: sufletul, și-ar asigura acel mecenat, care între alte multe neajunsuri din organismul nostru social-cultural și național și-ar îndrepta privirile sale la tinerimea de școală lăsând să i se pătrundă sufletul de rezele dragostei și milei față de lipsurile sufletești ale aceluia, peste tot, și în special față de lipsa de cultură muzicală națională, menită a trezi la adevărată cunoștință de sine multele talente de preț ale

neamului nostru, ce se perd fără ca cineva să țină cont de ele.

Societatea pentru fond de teatru român" cu cât mai ușor s'ar putea apropia de realizarea mult visatului său ideal: viitorul teatru național, dacă de timpuriu s'ar cultiva și nobilita gustul și simțul tinerimii pentru frumsețile creațiilor de muzică.

Nu mai astfel s'ar putea observa de cu vreme elementele necesare și atât de indispensabile, pentru ca din rândul lor să se poată recruta oastea cea bravă de cântăreți în viitoarea operă națională, menită totodată a conlucra la plămuirea bucaților de lipsă, ce vor avea să alcătuiască viitorul nostru repertoriu, de bucați muzicale de valoare incontestabilă.

Pentru aranjarea de producțiuni muzicale cu menirea de a cultiva gustul muzical al tinerimii noastre de altcum nu se reolamă cine știe ce pricepere și cunoștințe, mai ales că la beza lor stăpânește principiul, că cât mai puțină explicație să se dea, în schimb să se creeze cât mai multă senzație artistică. Drept explicare și orientare este eficientă puțină, îndrumare ce o dă dirigental despre cele cuprinse în program, precum și despre autorul bucaților predate.

În scopul acesta să se angajeze fiecare învățător și instructor de oară în conștiința deplină nădejdi de biruință, și anume în cadrul obișnuitelor reprezentațiuni corale de până acum.

Chiar și prin aceste modeste încercări, presupunând că se va insista pe lângă păstrarea caracterului național în cântec, prin esolusiva cultivare a produselor naționale, rupte așa zicând din sufletul plin de poezie al poporului, s'ar realiza succese simțite pentru trebuințele noastre de azi. Acentuez cuvântul „modeste”, fiindcă Germanii în zelul lor și însuflețirea lor față de frumos au dus-o și mai departe.

Tot dela ei a pornit și ideea seratei de distracție, așa numite „Unterhaltungsbende”, în cari figurează cu rol activ elevii de școală dela 6—8 ani, precum și din clasele mai superioare și absolvenții, predând diferite bucați muzicale în fața părinților și acompaniați fie de învățătorii și de instructorul de muzică, fie de profesorii dela academie.

Luând în vedere apoi, că prin diferite recitări, povestiri, proiecțiuni instructive cu schioproionul, cari se întretes ca puncte de plăcută variație în programul acestei serate și prin cari se fătește cultivarea iubirii de patrie, locul natal al elevului, pe lângă voe bună școala realizează succese strălucite.

Să nu perdem din vedere însă nici acel fapt, de care se par a fi conștii aranjatorii acestor serate, și adevărată întăritură prin ele legăturile de iubire, precum și încrederea dintre părinți și educatori, dar mai ales dintre elevii și învățătorii, formele rigide ale școlii perd din caracterul lor oficial, ținută rezervată a elevului față de învățător dispăre și îi ia locul o comunitate sinceră, care însuși încredere și părinților, căutând mai bucurios contactul cu școala.

Am firma convingere, că prin cele înșirate în tratatul acesta, am servit cu câteva îndrumări folositoare pentru școala noastră, învățătorimea noastră, dar și pentru publicul mare, care nu se prea poate lăuda cu o educație muzicală neosecționabilă, lucru ce și află ușor neapăsare în lipsă de școală muzicală în senz național, și în puținul interes ce se arată acesteia în școala noastră.

Să ținem cont dară, că numai prin o încurajare a acesteia putem să ne creăm un substrat de talente muzicale, al căror număr până în prezent este atât de dispărent în lipsa de îmbărbătare și sprijin, dar care în împrejurări cel puțin atât de favorabile ca ale celorlalte neamuri conlocuitoare ar fi o adevărată mândrie națională.

Să luăm de pildă poporul german, care prin toate mijloacele posibile caută să promoveze cultura muzicală încă din frageda copilărie a tinerimii.

Cu tot gradul înalt de cultură ei încă tot scrutează după nouă căi și isvoare pentru a-și adăpa setea de înaintare.

E vrednică de invidiat străduința ce o depune această nație întru ducerea la isbândă a idealului său național.

Sunt în poziție de a exprima o judecată întemeiată, pe baza experiențelor mele proprii, cât privește zelul, ambiția lor nobilă de a se nevoi întru cultivarea frumosului.

De o bucată bună de vreme sunt angajat adevărat în capitală de o societate corală cu instruirea membrilor ei în cele muzicale.

Am avut deci timp suficient pentru a mă convinge de spiritual de solidaritate, legăturile de dragoste ce domnesc între

ei, ori de câteori se îmbie o ocazie potrivită pentru a înainta în ce e bun și folositor.

Nu mai vorbesc de spiritual de jertfă, de care știu ei să dea dovadă atât de clară, când e vorba să înatrupeze o idee nobilă.

Mi-a fost peste putință să le refuz rugarea de a le sta la dispoziție cu serviciile mele, pentru cari de altcum am fost totdeauna peste așteptare recompensat atât materialicește — fără a le fi stipulat vre-o condiție de natura aceasta, — dar mai ales prin mulțămirea sufletească și experiențele de preț, ce mi le-am câștigat în mediul acestor tineri entusiaști și plini de nobilă ambiție.

Conferențele învățătoarești.

Organizarea economică a poporului și activitatea socială a învățătorului.

De Vasile Oniciu, învățător în Buninginea.

(Urmare).

Tot în acest chip se formează, și tot în acest chip dă împrumuturi și însoțirea pentru valorizarea vinului.

Precum însoțirea de bucate dă avansuri în caz de trebuință și pe holde chiar, tot asemenea dă și însoțirea pentru valorizarea vinului avansuri și înainte de ocl. Dacă eventual însoțirea n're bani, se împrumută la însoțirea de credit.

Sunt tovarășii pentru valorizarea poamelor, pentru negoțul cu ouă și cu gălile; pentru cumpărutul de prune și fierțul rachii; pentru arândarea și cumpărutul de moșii, cari acolo, unde sunt moșii mai mari, cu deosebire moșii domnești, de arândat sau de vândut, sunt indispensabile.

Mai sunt apoi tovarășii de măcelărie. Măcelarii dintr'un oraș s'au înțeles între dâșii, formând o întovărășire, prin care prețul carneli-au ridicat, ear mai jos decât acel preț hotărât nici unul nu a vot a vinde.

Față de această însoțire locuitorii acelu oraș ce oredeti, cum s'au ajutat? Așa că însoțindu-se au format ei o tovarășie de măcelărie, în urma căreia și măcelarii au fost siliți a modera prețul ridicat de dâșii mai înainte. Și așa s'au trezit, că ce au câștigat la punte, dau la pod.

Sunt mai departe tovarășii pentru prășirea și valorizarea iepurilor de casă, cari în cantitate mai mare îi cumpără „Magyar Mezőgazdák Szövetk zete”, (Budapesta, V., Alkotmány-utca 3 1).

Poporul nostru muncitor se hrănește de tot rău. Carnea fiind scumpă, numai la zile mari își duce carne acasă. Trebuie deci căutate mijloacele prin cari poporul de rând să ajungă la carne mai ieftină. Și asta numai așa se poate, dacă vom răspândi cât se poate mai tare cultivarea iepurilor de casă, a căror carne e constatată, că e mai nutritoare și decât carnea de pui.

Se pot forma tovarășii pentru împletitul de corfe, pentru fabricarea cărămizilor și a țiglelor.

Sunt tovarășii pentru valorizarea plantelor medicinale. Cu alor culegere pot fi încredințați și copiii, ocupându-se cu plăcere cu aceasta. Cu valorizarea acestor plante se ocupă „Magyar k vitel: és csomog szállítás r. t.” Bpest. Afară de aceasta în Budapesta mai sunt încă vreo zece ne gustori, cari asemenea cumpără aceste plante.

De însemnătate mare ar fi tovarășiiile pentru cultivarea și valorizarea păstrăvilor.

Afară de aceste însoțiri mai sunt tovarășiiile pentru valorizarea laptelui. Prin unele comune unde s'au înființat astfel de tov., se arată rezultate frumoase.

Cine are numai o vacă două, nu se poate osteni z ua întregă cu vinderea aior câteva litre de lapte, banii ce-i capătă nu ajung câte odată nici pentru plățirea timpului de lucru. A aduna laptele însă de pe mai multe zile nu-să poate pentru-că nu se ține în stare proaspătă.

Deși și la valorizarea laptelui numai pe calea întovărășirii se poate ajunge. Se înțelege, că comunele din provincie, cari sunt aproape de oraș, unde pot destul de bine a-și valoriza laptele, nu au trebuință de o tovarășie de lăptărit în toată regula.

Nu mai într'atâta poate constă întovărășirea că, pentru a nu-și pierde toți timpul de lucru de mai multe oare de peste zi, e bine să se lege în tovarășii, ținând împreună un căluț sau un măgar, cu care pot căra destul de bine laptele, și un bărbat ori femeie, purtând grije de vase, duce la oraș laptele.

Acolo însă unde laptele nu se plătește destul de bine, apoi la tot cazul e neapărat de lipsă o tovarășie de lăptărit în toată regula, care apoi prin diferitele mașini poate preluora întreg laptele adus,

prefăcând din el unt, ori că pregătește caș și îl vinde expedându-l mai departe ear prețul curat de valorizare îl plătește întreg celui ce a adus laptele.

Astfel de tov. de lăptărit desohid un nou izvor de îmbogățire. Sunt d-stule comune, unde locuitorii în urma întovărășirii, de unde până aici abia au văzut oev, au ajuns la venita de 40—50 000 cor.

Pentru ca să fie cineva, care se pricepe la manipularea cu lapt., la pregătirea untului, a cașului, trebuie să fie în întovărășire și oameni pregătiți. Spre acest scop se poate cere ajutor dela ministrul de agricultură pentru 1—2 indivizi, cari să meargă să învețe toate cele de lipsă la lăptăria din Sárva. Recerințele de primire sunt: 17 ani ai etății împliniți, construcție corporală sănătoasă, atestat de vaccinare, să știe ceti și scrie, și atestat de moralitate. În fizare an se țin 2 cursuri, dela 15 Ianuarie — 31 Maiu, și dela 15 August — 31 Decembrie.

După cum vedem, se pot — după trebuință — înființa multe de însoțiri. E pagubă însă o decemdată ne lipsește o Centrală, care ar avea menirea a lua sub aripile sale pe toate celelalte tovarășii mai mici sătești. Dar e nădejde, că și aceasta cât mai curând se va înființa.

Mai amintesc, că tovarășiiile de valorizare și pot vinde produsele lor adunate la următoarea însoțire: M. Gazdák Városarnok El'átó Szövetk zete în Bpesta IX, Imre utca 4. La această însoțire se pot vinde tot felul de articoli (gălile, ouă, unt, poame, crumpene, verduțuri, bucate, seminte, carne, spirituoase ș. a.). Mijloacele afară de acesta și procurarea cu preț mai ieftin a diferitelor mașini și unelte economice bune.

Tebuie să o spun, că mai sunt și tovarășii de asigurare pe viață, pentru foc, grindina ș. a.

De mare însemnătate e tovarășia pentru asigurarea vitelor, care s'a format cu centrul în Oraștie.

Taxele pentru înscrierea de membri și asigurarea vitelor la această reuniune sunt de tot moderate.

I. La intrarea ca membru se plătește:

1. o taxă de înscriere de câte 1 cor. dacă la fie-care una mie cor. ce asigură.
2. câte 1 cor. pentru fie-care cnotă (acție) semnată ca rata întâi din ea;
3. taxa unui caz de pagubă 4 fil. pentru fie-care 100 cor. asigurate.

Cine voește mai în detalii cunoaște această tovarășie, afară de aceasta cine voește peste tot să se introducă în cunoașterea modului de a forma tovarășii, să noftească a se adresa Dnui V. C. Osvadă în Hnedoara, care la noi o multă abnegațiune și paciință a început în genere mș-carea pentru tovarășii, care mișcare fără conlucrarea Domniei-sale ar fi rămas baltă și astăzi.

Una dintre chiemările noastre e și aceea, ca ideea de întovărășire să o cultivăm în popor, dând toate lămuririle de lipsă, și ca să ne pricepem a conlucra cu însuflețire la înființarea a tot felul de tovarășii, conform trebuințelor locale.

Tovarășiiile se formează în două chipuri, sau pe baza art. de lege XXXVIII din anul 1875, sau pe baza art. de lege XXIII din anul 1898.

Între formele de tovarășie scrise în aceste două legi e deosebirea, că tovarășiiile alcătuite în înțelesul legii din 1898 nu pot da membrilor mai mare dividendă anuală decât 5% și nu-și pot întinde acțiunile și la nemembri, și că pentru toate datoriile și alte obligamente ale tovarășiei răspund până la de 5 sau 10 o t atâta cât face suma cnotelor subscrise.

Tovarășiiile înființate pe baza legii din anul 1875 nu sunt supuse restricțiunilor de mai sus.

Multe și iar multe sunt trebuințele în viață și în economie, unde mai bine numai prin întovărășire ne putem ajuta.

O tovarășie dă credit ieftin; prin alta se pot face diferite procurări cu un preț avantajos, alta ajută la cultivarea rațională a pământului, la procurarea de seminte mai bune, la mașini mai ieftine, la animale de soiu mai bun și la vânzarea cu un preț mai mare a produselor.

Tovarășiiile au deci și influință morală. Pe calea întovărășirii nu numai pe noi înșine, ci și pe deaproapele il ajutam; și cine nu se bucură de aceasta? Tovarășia primește în șirul membrilor și pe fiecare om de omenie; nu se găsește om avut, care ar putea afirma, că în urma însoțirii ar fi avut pagubă; nu este sărac, care să nu simțeașcă folosul lor.

(Va urma)

NOUTĂȚI

† **Gustav Thalman.** Mercuri la orele 11 din zi a adormit în Domnul fostul comite suprem al comitatului Sibiu și comes al Sașilor, *Gustav Thalman*, după o boală mai lungă, în etate de 79 ani. Cu el dispăre din orașul nostru o personalitate marcantă, simpatică, stimată și iubită de toți câți l-au cunoscut. Și l-a cunoscut întreg Sibiul! Iar compatrioții Sași perd în el pe unul dintre cei mai luminați fii ai neamului lor. Atât ea ofician, pus în serviciul publicului, cât și în contactul particular cu oamenii, decedatul era foarte prevenitor, imparțial, drept și corect în toată privința. Și tocmai pentru aceste înalte și frumoase calități ale sale, Românii din comitatul acesta l-au salutată cu bucurie în postul de vicecomite al comitatului, la anul 1883, și l-au primit cu mare încredere și ca comite suprem, la anul 1891, iar în anul trecut, când la propria sa cerere a fost trecut la pensie, au regretat din inimă îndepărtarea lui din fruntea comitatului nostru, ale cărui destine le-a condus cu mult tact și cu multă pricepere. Va fi înmormântat astăzi cu mare solemnitate. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Conferențele Asociației. Duminică, în 5 Februarie dl. *Dr. Ilie Beu* va vorbi în sala festivă a Muzeului Asociației despre *Coleră și mijloacele de apărare împotriva ei*. Inceputul la orele 5 p. m. După începerea conferinței ușa salei se va închide. S'au luat dispoziții și pentru încălzirea salei.

Clubul municipal român al comitatului Sibiu se întrunește Luni, în 6 Februarie n. la orele 8 dimineața, în localul casinei române din Sibiu.

Recensământ. Poporațiunea Brașovului numără astăzi fără militari 39 mii de suflete.

Propunere căzută. Clubul civil, Bürgerklub din Viena, după o dezbateră furtunoasă a respins propunerea de a se invita primarul Budapestei la balul ce-l va organiza orașul Viena în iarna aceasta. Din acest motiv e supărare mare în Budapesta.

Export de carne din Sârbia. În abatorul dela Belgradul sârbească început tăiatul boilor și al porcilor meniți pentru transport la Budapesta, Praga și Viena. Sârbia are în anul acesta atât boi, cât și mai ales porci, în belșug.

Dela casina militară din Sibiu. Mărcile de intrare pentru persoane mascate la balul de *Joi, 9 Februarie* se mai pot lua în primire mâine Sâmbătă în 4 l. c., între orele 11 și 12 în localul casinei.

Înlăturarea examenului de maturitate. La o adunare din Leibach a profesorilor dela școli medii austriece s'a adus o hotărâre importantă privitoare la înlăturarea examenului de maturitate. Mai toți profesorii prezenți, de naționalitate germană, boemă, polonă, slovenă, italiană și sârbo-croată, au fost de părere, că examenul de maturitate este astăzi o formalitate de prisos. Propunerea de înlăturare a fost votată aproape în unanimitate.

Despăgubire pentru un rege exilat. Stăpânirea din Lisabona a hotărât, că sub titlul de despăgubire să plătească exregelui Manuel 660 funți sterlingă pe lună.

Coniac pentru spitale militare. Ministerul comun de război a însărcinat fabrica de coniac din Siria să furnizeze pe sama spitalelor militare coniacul necesar. Fabrica numită din Siria aprovizionează de alt fel și spitalele civile vieneze.

Teatru în Venetia. Tinerimea română din Venetia inferioară va da o producțiune teatrală și muzicală Duminică în 5 Februarie n. în sala hotelului comunal din loc. Inceputul la 7 ore seara.

„Crucea roșie” la Făgăraș. Ni se scriu următoarele: „Crucea roșie” a dat Mercuri seara în 1 Februarie a. c. un bal mascat în casele comitatului. Venitul curat este destinat a se împărți în sfârșit din Făgăraș. Luând în considerare scopul umanitar al petrecerii, au luat parte mai multe familii fruntașe din Făgăraș și jur la acest bal. S'a jucat hora și sârba. În pauză muzica a cântat mai multe cântece românești.

Comoară. Din Oradea-mare se vestește, că la o fabrică de cărămizi muncitorii în vremea săpăturilor au găsit un vas plin de inele, selbe de aur și alte juaere de pe vremea Romanilor. Aurul găsit are o greutate de trei chilograme. Comoara aceasta veche va fi oferită muzeului bihorean.

Alte porunci pentru preoți. În cercuri clericale din Roma se spune, că în legătură cu codificarea dreptului canonic al bisericii romano-catolice se va introduce și dizpoziția, care va obliga pe toți preoții romano-catolici să poarte talarul și să se rețină dela vizitarea tuturor restaurantelor și a reprezentațiilor teatrale.

Bal filantropic se va ține în ziua de Treisfinți, la 12 Februarie n. în sala de gimnastică a gimnaziului din Blaj. Venitul curat e destinat pentru „Fondul stud. bolnavi”. Inceputul la 8 ore seara.

Achitare. Curtea cu jurați din Viena a achitat Sâmbăta trecută pe o femeie învinută cu încercare de omor prin înveninare. Acuzată, o femeie de 53 de ani, cu numele Berta Castellez, trimisese rudeniei sale Laura Morawek o cutie cu bomboane otrăvite, în felul lui Hofrichter. Femeia Morawek în urma consumării acestor bomboane s'a bolnăvit, dar un medic chemat în grabă a salvat-o. Berta Castellez și-a recunoscut fapta și a spus, că numai mizeria a făcut-o, în care trăiește ea cu bărbatul său și cu trei copii, a îndemnat-o la crimă. Achitarea neașteptată a făcut senzație.

Cununia cea mai modernă. În St. Anton (în America!) patru persoane, și adică: mirele, mireasa, preotul și un aviator s'au urcat într'un aeroplan, pentru a face o înălțime sub cerul albastru, la o înălțime de 250 de metri, cea mai modernă căsătorie. Când erau să se coboare, vremea s'a întunecat, pilotul a răstăcut calea, și călătorii aeriani n'au mai putut ajunge în orașul, unde îi aștepta banchetul și nuntăși neliniștiți. Aeroplanul s'a lăsat pe pământ în apropierea unor păduri, depărtate cam de 60 kilometri dela gara cea mai apropiată.

Glumă de spărgători. Un mic prăvăliaș, cu numele Fritz Dow, dintr'un sat nemțesc, a primit zilele acestea un aviz, în care i se spunea, că în una din nopțile apropiate au să-i viziteze prăvălia ceva oaspeți nepoștiți. Prăvăliașul prevăzător nu și-a mai lăsat peste noapte banii în dogheană, ci s'ara întreg numărulul lui la cu sine și l ducea acasă. Când într'o dimineață a venit să-și vadă de sfaceri, a găsit înăuntrul prăvăliei o mare disordine: dulăpuri și cutii deschise, țigări, rachiri și cărnățării dispărute, iar pe tejghea a cetit următoarele cuvinte: „Mult stimete domnule Dow! Te rugăm cu toată dragostea să faci rost, ca la viitoarea vizită să găsim în prăvălie și nițel numărar. Cu deosebit respect: Spărgătorii”.

Biron de informații în Budapesta. Atragem atențiunea publicului cetitor asupra inseratului cu titlul de sus din numărul nostru de astăzi.

Cu mâna stângă. Se știe, că mai toate popoarele au scris dela stânga spre dreapta. Semnificațiile semitice fac excepție și scriu și astăzi ca și în trecut dela dreapta spre stânga. O explicație fiziologică nu s'a putut da acestui fapt destul de interesant. Acum în sfârșit un învățat german, Dr. Erlenmeyer crede, că a descoperit cauza fiziologică, pentru care oamenii au scris dela dreapta spre stânga. Semnificațiile, în vremea veche făceau toate lucrurile cu mâna stângă, erau va să zică o adevărat oameni stângaci. Dr. Erlenmeyer e de părere, că există mai multe dovezi despre aceasta în talmud, unde se cere precis, ca unele lucrări religioase să fie săvârșite cu mâna dreaptă, și nu cu cea stângă. Afară de aceasta și testamentul vechiu are indicațiuni, din care se pare că vechii evrei erau stângaci; tatal își binecuvânta totdeauna cu mâna stângă pe fiul său întâi născut, — așa a făcut Iacob și Iov.

Dela „Asociațiune.”

Cursuri de analfabeți.

Asociațiunea a trimis următoarea circulară directorilor de despărțăminte, stăruind ținerea cursurilor de analfabeți, de cari astăzi nu se mai interesează aproape nimeni.

Nr. 208 - 1911.

Domnule Director!

Vremile în cari trăim ne impun o apropiere sinceră de popor, cu gândul curat de a-l smulge cât mai curând din întunecarea și neștiinței și a-l ridica în rândul popoarelor culte, conștite de menirea lor în lume. Viitorul poporului nostru numai atunci va fi asigurată, când el va fi stăpân pe o puternică cultură națională, care îl va putea înlesni lupta pentru viață alături de celelalte popoare. Și se știe, că condiția primă a oricărei culturi e cunoștința de carte, fără de care astăzi nu mai e posibil a îndruma soarta unui popor pe cărări mai bune. Scăderea cea mai mare a poporului nostru e tocmai lipsa cunoștinței de carte. Cu durere trebuie să o spunem, că dintre toate neamurile țării noastre numai Rutenii ne întrec în analfabeți, toate celelalte sunt înaintea noastră. Credeți, că a sosit timpul, când toți cărturarii trebuie să ne așternem pe muncă serioasă pentru a mântui poporul nostru de această rușine a neștiinței, de această robie a înținerii.

În anii trecuți, în cadrele Asociațiunii, s'au ținut mai multe cursuri de analfabeți, cari, ca început, au avut rezultate destul de mulțumitoare. Dar entuziasmul cu care s'au pornit aceste cursuri, s'a stins repede. Astăzi nimeni nu se mai gândește la continuarea muncii de rededeptare a țărânilor, care înainte cu doi ani era considerată ca cea mai importantă problemă de viață a poporului nostru.

„Asociațiunea” își ține de datorință a îndemna din nou toate despărțămintele sale, ca să reiese aranjarea cursurilor de analfabeți încă în iarna acestui an și invită despărțămintele să le continue regulat an de an. Pentru instruirea analfabeților Asociațiunea recomandă să se întrebuițeze „Abecedar sau carte de scris și cetire pentru analfabeți” de I. Bota, care a fost premiată din partea Asociațiunii. Abecedarul se poate comanda dela Librăria Arhidiecez nă din Sibiu.

Fiecare despărțământ va putea da cu înlesnire și mai multe premii învățătorilor și preoților, cari vor ține cu rezultat asemenea cursuri.

Atragem atențiunea tuturor preoților și învățătorilor, că cursurile de analfabeți nu pot fi oprite de organele administrative ale statului, fiind că conform statutelor instituțiilor noastre, în cadrele ei se pot aranja asemenea cursuri, cari urmăresc promovarea culturii noastre.

Facem deci încă odată un apel călduros către toți directorii despărțămintelor Asociațiunii și către toți cărturarii noștri să reînceapă sistematic ținerea cursurilor de analfabeți, singurele cari pot înlesni pătrunderea culturii în popor.

Sibiu, 30 Ianuarie 1911.

I. St. Șilufu
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu
secretar.

Cărți și reviste.

Candela, foaie bisericească literară nr 1 din Ianuar 1911 cuprinde: Cătră cetitorii jurnalului nostru, de Dr. V. Gheorghiu. Căvântare de întimplință, de V. Năchitovici. Epistola lui Iuda, de Dr. V. Gheorghiu. Virtutea creștină, de C. Morariu. Text rusec. Scurte comunicări. Întrebări și cazuri pastorale. Cronică. — „Candela” apare începând dela anul nou sub redacțiunea profesorului universitar Dr. Vasile Gheorghiu și sub administrațiunea profesorului universitar Dr. Vasile Tarnavski în Cernăuț. Abonamentul: 8 coroane pe an, 4 cor. pe jumătate de an.

„Lucafarul” revistă literară și artistică Nr. 3. 1911, a apărut cu următorul sumar bogat și variat: Victor Eftimiu: Înșiră-te, Margărite. Ioan Gorun: Din blestem. Ecaterina Pitiș: Cântec (poezie). Em. Gârleanu: Scaul. G. Rotici: În ziua a șasa (poezie). Ecaterina Pitiș: Cântec (poezie). I. Borcea: Shakespeare; Iuliu Cesar. Dări de seamă: Il Cenci; Lucafarul, de Delavrancea; În serbători, de Mihail Lungianu. Gh. Tulbure: Date și documente cu privire la istoricul școlilor române din Bihor, de N. Firu. Cronică: Literatură pentru copii (O. C. T.) Biblioteca scriitorilor dela noi. Efebii. Sfințirea școlii din Cața. Delavrancea și țărâna ardeleană. Poșta Redacției. Bibliografie. Ilustrațiuni: Fașada principală a școlii din Cața. Planul parterului școlii din Cața. N. Grigorescu: Bordeiu țigănesc (din colecția Carada).

Declarațiune.

Domnul prof. Dr. Pavel Oprea venise odată în conflict cu colegii săi dela gimnaziul din Brad. Acest conflict degenerase în procese murdare în cercetări disciplinare pe la consistorul arhidiecez, în denunțări pe la guvern și în polemii înverșunate prin ziare. În această situație nenorocită dl Oprea văzându se pierdut, a alergat la frunză și iarbă dinaintea demersurilor luate în Sibiu pentru reglementarea sa. Așa a ajuns și la noi în Arad să ne solicite intervenția.

Am intervenit cu toții să se sisteze polemici zăriristice și am primit alegerea în reprezentanța gimnaziului din Brad, unde am fost ales la inițiativa dlui Dr. Pavel Oprea împreună cu dnii Dr. Nicolae Oncu, Vasile Goldiș și Emanuil Ungureanu, cu scopul de a forma un fel de arbitriu și a restabili ordinea în corpul profesoral din Brad. Am rămas însă eu singur de împăciuitor, căci susnumiții domni erau împedezați de a participa la sedința reprezentanței, unde era vorba să facem pacea dorită de toată suflarea românească.

Partile beligerante, adică întreg corpul profesoral până la unul și fostul director Pavel Oprea singur mi-au declarat, că și pun toată încrederea în mine, care înțeleg soarta profesorilor.

Pe baza acestor declarațiuni am început parlamentările între director și profesori și am ajuns la stabilirea ultimatelor. După ce dl Dr. P. Oprea a acceptat ultimatul corpului profesoral, i-am întrunit pe toți într'o conferință, unde s'a dres următoarele acte:

1. Demisiunea dlui Dr. P. Oprea dela directorat.
  2. Retragerea proceselor criminale urzite la judecătoria din Baia de Criș în contra dlui Dr. P. Oprea.
  3. Cererea sistării proceselor disciplinare dela consistorul arhidiecez.
- M'am reîntors cu conștiința mângăiată, că am mântuit pe un om nenorocit și am redat gimnaziului pacea internă, indispensabilă la prosperarea lui. Despre manifestațiile de recunoștință a domnilor interesați nu mai vorbesc.

În zilele trecute veneam din provincie. Pe tren vine dl Dr. P. Oprea la mine și peste obișnuințele sale, de tot senin aduce în discuție corespondențele din „Tribuna” și „Românul” despre gimnaziul din Brad. Eu, dus fiind, nu oțetisem nici una nici alta, dar îmi spunea că „Tribuna” scrie mri discret, dar „Românul” a scris grozăvenii, și că dânsul e bânuit a fi autorul. Spunea apoi și dânsul, că a scăzut numărul elevilor, dar nu e bine să se scuzeze acestea prin zăire și ne-am despărțit cu bine.

Măne zi ne-am pomenit cu dânsul schimbând. Aud că e pară și foș și cere dela dl Oncu publicarea declarațiunii apărută mai târziu în „Tel. Rom.”, în care face chestie de onoare din apariția corespondenței cu pricina. Grozăvenia din „Românul” cum o numes, nu-l mai jena. Am înțeles de aici, pe unde a umblat domnul Dr. P. Oprea și pentru ce a recidivat. Acum om să fie cine îl va mai opri.

D-le Oprea, d-ta n'ai înțeles a cel geros gest, prin care mi-am împlinit angajamentul, când ți am redat liniștea și am curmat resoluții sub care pâraia t-m-ia gimnaziului din Brad. Numai așa se poate explica, că vorbești despre o robie a placetului d-tale pentru tot tipul ce se va face cândva despre Brad în „Tribuna”. Ori, precum z'oi, nici acum nu ești acasă pentru anumite lucruri, între cari este și adevărul și recunoștința.

La toate acestea ca preot nu osândesc, oi mă rog cătră dfforul sufletelor și al trupurilor, să slăbească toată patima și toată neputința, să încetez răceala, se potolească ferbințeala, să tindă mâna sa cea tare și să ridice din patul durerii pe ceice de orice boală ar pătimi.

Arad, 14/27 Ianuarie 1911.

Roman Ciorogariu.

Poșta redacției.

Dlul N. A. în D. Adresa cerută nu ți-o putem da. Nu o cunoaștem.

Dlul I. P. în C. I. Cu articole de ziar nu se ajunge scopul pe care-l ai în vedere. Fii incredințat, că superioritatea noastră bisericească și-a făcut și și va face datorința întru aș-a-rea intereselor Dvoastre.

Teatru.

Sâmbătă se da „Graf Essex”. Duminică d. a. „Frühlingsluft”. Operetă, sara „Der Meinedbauer”. Luni, opereta „Schützenlied”. Marți „Zigeunerliebe”, iar Mercuri „Die drei Grazien”.

Cătră P. T. domni acționari.

Deoarece tribunalul din Alba-Iulia în urma deciziei Nr. 9131/1910 keresk. din nou ne-a dificultat modificarea statutelor (îndeosebi a §§-lor 5, 9, 17, 21, 33) făcută în adunarea generală extraordinară din 15 Octombrie n. 1910 venim prin aceasta a

Convoca

pe P. T. domni acționari ai instit. de credit și economii „Zlăgneana”, soc. pe acții în Zalatna (ctul Alba-inferioară) la o nouă

adunare generală extraordinară

cf. §-lui 16 din statute și cf. deciziei direcțiunii pct. 4 din 25 Ianuarie n. a. c. — pe **Joia în 23 Februarie a. a. c.** orele 10 a. m. în localul institutului.

Program:

1. Urcarea capitalului social.
2. Modificarea statutelor.
3. Raport despre cumpărarea de realități.

Spre orientare. La adunarea generală pot participa toți acționarii, vot deciziv însă au numai acțiunile vechi.

În adunările generale eu drept a participa cu vot consultativ și deciziv numai acei acționari, cari sunt trecuți ca proprietari în registrul de acții cel puțin cu 6 luni înainte de adunare, și cari cel puțin cu 24 ore înainte de adunare depun la cassa institutului acțiunile lor, eventual dovezile de plenipotență pe lângă revers.

Acțiunile se pot depune și la Albina, Sibiu, Victoria, Arad, Auraria, Abrud, Detunata și Buciumana, Bucium și Lunina, Sibiu. Zlatna—Zalatna, 25 Ianuarie 1911.

(35) 1—1

Direcțiunea.

(24) 2—2

Publicațiune.

Se caută un conducător la școala viței de vie (pepineria) înființată în comuna Apoldul mic.

În școală se va cultiva 100,000 altoi de viță. Ca remunerație primește conducătorul dela banca din loc 50 cor. lunar în bani gata și 4% din vița clasificată. Conducătorul să angajează pe timp de circa 8 luni.

Reflectanții au să dovedească:

1. că pricep lucrurile ce sunt de lipsă pentru conducerea acestei pe inerii pîn un atestat.
2. Purtarea morală prin un atestat comunal.
3. Starea materială prin care se garantează o eventuală daună.
4. Condițiunile mai detaliate se pot ști dela subscrisul.

Apoldul mic, în 24 Ianuarie 1911.

V. Mușoiu Insoțire de credit, prezid. însoț. asoc. înreg. în Apoldul de jos.

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare

Octoihul-mare

cu litere cirile.

Prețul cor. 25.—.

Birou de informații.

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în **Budapesta birou de informații** și

Agentură românească.

Orice informație re'ativ la petițiile înaintate la ministere și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză — dau în restimp de 2—3 zile ori și cui, rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgentez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvare favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

(477) 20—20

L. Olariu,

Budapesta, Lajos utca 141 III/19

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88—89

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körut 29

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și 3—5 p. m.

[448] 10— Director-șef

Dr. Cosmutza.

Numai un orologiu din aur de 14 carate

înlocuște orologiu nostru suflat cu 14 carate aur de goldin patent remontoir.

Acest orologiu svitier trezește prin forma sa exterioară — admirare generală.

Mechanismul e conștiințos construit, încât pentru preciza umblare a acestuia garantăm pe 5 ani în scris.

Orologiul acesta abia de specialiști se poate deosebi de un orologiu de aur, rezistă ori cărei ștrapață. Cu 3 capacuri masive de goldin cu plăci aurite; coperiș saltiv cu osiile garantat în rubin cor. 10. Cu catină (lanț) dublă cor. 13, 3 bucați cor. 28.

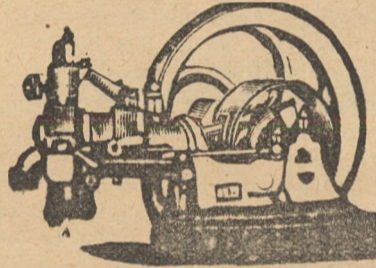
Heinrich Weiss

(27) 1—6 **Ujbánya (Ungaria).**

Fabrica drezdană de motoare

societate pe acții.

Cea mai mare și mai veche fabrică de motoare a Germaniei.

Liferează în cercuri specialiste bine cunoscutele

Motoare și Locomobile

cu benzin, ulei crud, gaz, petrolu,

precum și

Motoare cu tragere de gaz.

Noutate surprinzătoare!

Generator cu tragere de gaz universal.

Cheltuieli de mănare:

pe oră și putere de cai numai circa 1 filer.

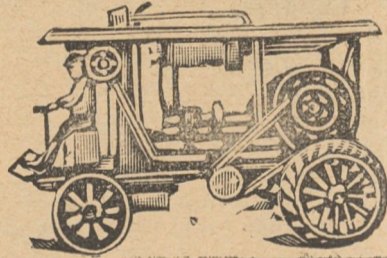
Depositar general:

Ignác Gellért & Comp.

Budapest, Teréz körut 41. Telefon 12—91.

Garanție foarte bună. — Condiții de plată favorabile.

(408) 14—26

De sine mergătoare, simple și renumite în lume

Locomobilele cu benzin

și Mașini de treerat

sunt aprobate și eminate pentru reg'uni muntoase. Funcționare perfectă și sigură, cruțare în folosirea benzinelui, construcție simplă.

Renumite în lume ca sugative de gaz

Motoarele de oleu brut svediane

simple și de sine mergătoare pentru

Joagăre și spărgătoare de pietri, arangamente complete de mori.

Garnituri de treerat cu aburi și dăpănat.

Kellner & Schanzer,

Budapesta V., Anlich-utca 2.

Agenti și mijlocitori se honorează.

(15) 3—26

„MATCA”,

institut de economii și credit, societate pe acții în Tebea.

Convocare.

Domni acționari ai institutului de economii și credit, societate pe acții „Matca”, se învită prin aceasta la

I-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Tebea (Cebe) **Mercuri în 15 Februarie 1911 st. n.** la 2 ore d. a. în biroul institutului, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Constatarea numărului acționarilor prezenți și al acțiilor pe cari le reprezintă
  2. Denumirea alor 2 notari și 2 scrutinători.
  3. Raportul direcțiunii și al comit. de supraveghiere despre gestiunea anului 1910 și aprobarea bilanțului.
  4. Propunerea direcțiunii și decideră asupra distribuirei profitului curat.
  5. Decideră asupra strămutării sediului în Baia-de-Criș.
  6. Alegerea unui membru în direcțiune pe restul de 2 ani.
  7. Alegerea comitetului de supraveghiere.
- Acționarii au să și prezinte acțiunile conform §-ului 20 din statute. Tebea (Cebe) la 17 Ianuarie 1910.

Direcțiunea.

Contul bilanț cu 31 Decembrie 1910.

Activa — Vagyon.	Mérleg számla 1910. Dec. hó 31-ével.	Pasiva — Tefér.	
	K f	K f	
Cassa — Pénzkészlet	1,063.36	Capital societar — Részvénytőke	53,300.—
Cambii — Váltók	103,060	Fond de rezervă — Tartalékalap	242.—
Cambii cu acop. hip. —		Depuneri — Takarékbetétek	39,409.91
Jelz. bizt. váltók	144,141 247,201.—	Reescont — Visszleszámitolás	185,363.—
Obligațiuni — Kötvénykölesőnök	4,508.—	Diverși creditori — Küönféle kö.	
La inst. „Victoria” — „Victoria”		vetelő számlák	4 442.06
takaréknál	230.—	Int. anticip. — Eőre vett kam.	4,934.98
Edificiul institut. — Intézeti ház	14,061.16	Profit curat — Tiszta nyereség	5,274.84
Marfă — Áru	18,517.54		
Mobilier la inst. — Felszerelés (int.)	1,122.75		
Mob. la consum — Felszerelés áru-			
raktárnál	1,188.—		
Debitori — Tartozó számlák	2,351.90		
Int. restante — Hátralékos kamat.	76.44		
Int. transit. de reescompt — Atme			
reti vizlesz. kam.	2 636.64		
	292,966.79		292 966.79

Contul perdere și profit.

Debit — Tartozik.	Veszteség és nyereség számla.	Credit — Követel.	
	K f	K f	
Int. la dep. — Betétkam.	1196.97	Interese dela împrumuturi — Köl-	
Int. de reescont. — Vissz		esőnkamatok	11,508.26
lesz. váltókatok	6792.46 7,989.43	Provizie și venit dela consum —	
Salar la institut. — Fize-		Jutalék és küönféle bevételek az	
tések az intézetnél	1760.—	áruraktártól	8,102.60
Salar la consum — Fize-			
tések áruaktárnál	960.— 2,720.—		
Spese, registre, tipărituri — Irodai			
költségek és nyomt.	1,159.77		
Dare dela inst. — Adó int.	573.76		
Dare dela consum — Adó			
áruraktár	433.86		
10% dare de depuneri —			
Betétkamatadó	122.13 1,129.75		
Amortizări — Leírások:			
din mob. la inst. — Fel-			
szerelésekből az int.	124.75		
din mob. la consum —			
Felsz. az áruaktárnál	132.11		
din marfă — Aruból	974.60 1 231.46		
Asigurarea marfei — Áru biztosítás	105.61		
Profit curat — Tiszta nyereség	5,274.84		
	19,610.86		19,610.80

Tebea, 31 Decembrie 1910.

N. Florea,
dir. executiv.

I. Indreiu,
contabil.

Direcțiunea — Az igazgatóság:
Iosif Tisu, prez. **Ioan Jurca, vicepre.** **Petru Câmpean** **Nicolae Mateiu**
Leontin Micluția **Lazăr Pârva** **Alex. Florea** **Huțiu Marc**

(34) 1—1

Revizuit și aflat în ordine.

Comitetul de supraveghere: — A felügyelő bizottság:
Ioan Mihuțiu, prezid. **Ioachim Florea** **Emiliu Negruțiu** **Nicolae Becsa** **Atanasiu Brana**

In 100 ani

se ivește numai odată ocaziunna de-a putea cumpăra **ieftin și bine, pomi și alte plante, pentru școli de pomărit.** Să nu scape deci nimenea această ocazie favorabilă, ci să comande imediat ce-i e de lipsă după consemnarea de mai jos, valabil cât timp depositul va ajunge

Pomi
Tufe de decorat
Conifere
Plante sălbatice

din curățiri totale a pământului cu **prețuri de tot reduse.**

Fr. CASPARI & COMP. Școale de pomărit
Mediaș, Transilvania.

(379) 13—32

Catalog la cerere gratuit!